

Ja, vi älskar detta landet

Idag är det den Svenska Flaggans dag. Detta är en dag fylld av associationer – både positiva och negativa. En sådan här dag manar till eftertanke om nationalism, nationell identitet och vad det egentligen är som vi firar. Svenska Flaggans dag har vi i Sverige firat sedan den 6 juni 1916. Varför just den 6 juni fick denna betydelse beror på att Gustav Vasa valdes till Sveriges konung den 6 juni 1523, den 6 juni 1809 var också den dag då 1809 års regeringsform undertecknades. Först 1982 beslutades att Svenska Flaggans dag skulle ha rangen av nationaldag. Upplever då vi svenskar att denna dag är en dag som samlar hela nationen och skapar en känsla av samhörighet och nationell stolthet? Kan denna dag jämföras med den glädjefulla stolthet som våra europeiska grannar i Norge och Frankrike upplever på sina nationaldagar? Jag tror att de flesta, i likhet med mig, svarar nej på dessa frågor. Inte för att vi saknar nationella känslor och inte för att vi inte söker tillfällen till att fira utan kanske för att svenska flaggans dag inte ger oss de rätta folksjälsassociationerna.

Nationalism är i sanning ett komplext begrepp. I min gamla Nordiska Familjebok skriver uppslagsverksförfattarna om nationalism; ”grundåskådning, utmärkt av hävdande av den egna nationen, dess intressen och kulturella egenart”. Bakom detta begrepp gömmer sig glädjefulla normer, nazister från Tredje Rikets Tyskland, fascister från förkrigstidens Italien och familjetragedier i den nationella splitterbomb som briserat på Balkan. Uttolkandet av nationalism har hos folkflertalet alltid svängt från positiva till negativa tolkningar. De senaste åren har nationalism mest uttolkats som något negativt. Högerextremisternas annektering av våra nationella symboler som t.ex. flaggan samt utvecklingen i bland annat Balkan och vissa nya öststater har förskräckt. Finns det då en positiv nationalism? Jag tror att svaret på denna fråga bär vi alla inom oss. På samma sätt som det finns onda och goda handlingar, så kan vi välja om vi vill bejaka en ond eller god nationalism. Jag vill gärna tro på nationalismen som en positiv kraft i vårt samhälle, en sammanhållande svensk identitet som samlar alla svenskar, nya som gamla, i en uppsättning av symboler, värderingar och normer. En kraft som kan samla vårt land och leda det vidare med respekt för historien och med hopp och stolthet för framtiden.

Vari består då den svenska identiteten? Ett lands identitet skapas aldrig ur ett tomrum. Varje stat och nation har sina egna myter om sitt ursprung och sin historia. Det förflutna påverkar alltid människornas bild om sig själva och om sitt land. Denna ackumulerade och sammansatta bild av den svenska folksjälen, den svenska identiteten, har byggts upp genom årtusendena och kan därför svårligen beskrivas i få termer. Ibland räcker en enda gemensamt sjungen strof ur en visa av Evert Taube eller en annan svensk, Cornelis Wreeswijk, för att vi alla omedelbart skall känna igen den svenska folksjälen. Ibland räcker inte ett helt bibliotek för att förklara samma känsla. Denna svenska identitet och kultur ligger som ett kollektiv undermedvetet minne hos oss alla svenskar vare sig vi vill veta av det eller inte. Det Sverige som vi ser idag har skapats av döda och levande svenskar. Rätten till detta land har förvärvats av svenskar som i årtusenden har odlat och brukat landet. Svenskar som i årtusenden har offrat sitt blod och sina liv för landet. Bland dessa svenskar fanns på 1600-talet inflyttade finnar från Savolax. Bland dessa svenskar fanns på 1700-talet inflyttade valloner från Belgien. Bland dessa svenskar fanns på 1960- och-70-talet inflyttade Italienare och Greker. Alla har de varit med om att skapa det kollektiva undermedvetna minne som vi kallar vår nationella identitet.

Om det finns något enskilt särdrag i den svenska identiteten som är särskilt starkt så är det nog vår förkärlek till naturen. Vilhelm Moberg förmedlade en gång denna kärlek; ”Det verkligt svenska är sålunda ursprunget – vår växtplats. Det är för mig den barndomens jord där jag sprang barfota något dussin somrar, och kände enrisbuskens barr under fötterna. Barndomens mark, det är vårens allt ljusare kvällar

med morkullsflykt över stugbacken, och tranornas skrik från kärret. Det är sommarens solvärmda bäck med sitt ljumma vatten plaskande kring barnaben med sårskorpor på knäna. Det är höstens röda lingontuvor och det nedfallna äpplet i dagg-gräset en klar morgon”.

Då vi bejaktar den positiva nationalismen så är det kanske just den känsla som faluröda stugor bort i enebacken väcker hos oss som vi skall ta fram. Får vi dessa associationer idag den 6 juni? Ja, kanske delvis men inte fullt ut. Jag tror att det bara finns en tidpunkt på året i Sverige då alla, oavsett var de kommer ifrån, kan frammana den rätta positiva och stolta nationalkänslan. Jag pratar om midsommaren. Det finns ingen annan tidpunkt på året då alla svenskar grips av samma kollektiva kärlek över naturen och hembygden. Den dagen kan vi till och med hissa vår svenska flagga utan att fundera över om detta kan tolkas som en rasistisk handling. En nations nationaldag skall vara just en sådan dag då hela folket känner samma äkta glädje kärlek och tillhörighet. Eftersom redan folket har förstått detta så uppmanar jag nu våra beslutsfattare att göra likaledes. Den 6 juni kan vi naturligtvis behålla som en Svenska Flaggans dag men den riktiga nationaldagen den hör midsommaren till.

Sverige är fantastiskt och jag är glad och stolt över att vara svensk.